

XXIII. Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napok

Négy nap Hódmezővásárhelyen

Mintegy 60 ezer látogató részvételével, minden eddiginél nagyobb kiállítói területen zajlott az immár huszonharmadik alkalommal megrendezett Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napok Hódmezővásárhelyen. Az eseményt nem tudta beárnyékolni az állattenyésztés jelenlegi helyzete sem. A rendkívül kedvezőtlen felvásárlási árak és a nyomukban kialakult pénzügyi nehézségek ellenére az állattenyésztők idén is fontosnak tartották, hogy megjelenjenek a szakmai eseményen. A mélyrepülésben lévő tej- és élősértés árak azonban témát adtak a résztvevőknek, és ez a probléma, valamint a megoldási lehetőségek keresése a rendezvény nyitóünnepségén és a legtöbb szakmai eseményen is felmerült. Az esemény számos programja közül a tenyészállat-bírálatok keltették a legnagyobb érdeklődést. Az Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napokra régóta jellemző, hogy nemzetközi hírű külföldi állatbírákat kérnek fel a felvonultatott jószágok értékelésére. Így a kiállított állatok nemzetközi mércével mérettetnek meg, ezáltal eredményeik, a tenyésztőik által elnyert díjak messze túlmutatnak a magyarországi elismerésen, hiszen igazi, nemzetközi érdemnek számítanak.

Szarvatlan fej, könnyebb ellés

A húsmarha-nemesítők már készülnek a munkaerőhiányra. A világ nagy húsmarhatartó országában már nem a jószágot, hanem lassan az állatgondozót kell lasszóval fogni, így a szakemberek igyekeznek fajtán belül olyan típusokat létrehozni, amelyek kevesebb élőmunkát igényelnek. A XXIII. Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napok nyilvános showbírálatán egyszerre volt szakmai és közönség siker. Charolais, magyartarka, blond d'aquitaine, limusin, fehér-kék belga és szürke marha tenyészállatok küzdöttek több kategóriában is a bajnoki címért.

Domokos Zoltán, a Magyar Charolais Tenyésztők Egyesületének ügyvezetője, az első magyarországi showbírálat szervezője szerint ez távolról sem volt mindig így. Eleinte jó, ha két-három gazdát sikerült rábírni arra, hogy elhozza állatait, idén viszont már 11 charolais tenyészet 60 állata tűrte békésen a francia bírák szigorú vizslatását. A világ egyik legnépszerűbb fajtájának számtalan típusa van, attól függően, hogy hol tartják őket. Terjed az extenzív körülményeket jobban tűrő, kevésbé munkaigényes ranch típus, és egyre inkább elvárás a szarvatlanság is. Egy fran-

cia tenyésztő elmondás szerint a vásárlók többsége azzal kezdi a beszélgetést, hogy van-e szarvatlan charolais eladó. Ha nincs, már többre nem is kíváncsi. Ez mára oda vezetett, hogy gyakran a legsilányabb tenyész-bikát is elviszik, ha szarvatlan, míg az egyébként kiváló minőségű szarvált bikára ennél jóval nehezebb vevőt találni.

A Magyartarka Tenyésztők Egyesülete a fajta húshasznú változatát mutatta be Hódmezővásárhelyen. Húth Balázs tenyésztés- és marketingvezető elmondta, hogy az egyesületi tagok 60%-át adják a hústípust tenyésztők. Az aktív populáció nagy része nagyüzemi körülmények között termel, főleg a kettőshasznú állomány ugyanakkor a közép- és kisüzemek fajtája. De nagyon fontos, hogy kezdenek kialakulni a törzstenyésztői háttérben az 50–100–150 tehénese, családi alapon működő gazdaságok. Ennek az a jelentősége, hogy a magyartarkát tartók nagy része személyesen is kötődik a fajtához, ebből élnek. Nem exel táblákon nézik pénzügyi befektetők több száz vagy ezer kilométerrel, hogy nyereséges-e az ágazat, s döntenek felszámolásról, vagy további működésről. A tenyésztők kötődnek a fajtához. Ez egyfajta stabilitást ad a tenyésztésnek.

Növekedett a termelés a limousin és a blond d'aquitaine tenyészetekben is és gyarapo-

dott a tenyészetek száma is az elmúlt évben – közölte Szűcs Márton a tenyésztői egyesület vezetője. Tavaly 228 gazdaságban 15 ezer egyedét tartották, s a növekedést jelzi az is, hogy például a bikaelőállítás az elmúlt évben a kétszeresére nőtt. A limousinnál a termelési mutatók erőteljesebben javultak az elmúlt években. A blondnál nincs ilyen látványos emelkedés, de nem azért, mert a tenyésztők rosszul dolgoztak, hanem mert az állomány döntően importból származik, nagyon jó minőséggel jöttek be, egyöntetű állományt képviselnek, ezt sokkal nehezebb még a legjobb bikákkal is javítani. Szűcs Márton szerint bár a török piac komoly ingadozásokat mutat, a jó minőségű vágóállatra még hosszú évekig komoly kereslet lesz, és meg is fogják fizetni. Ehhez persze folyamatos technológiai, genetikai fejlesztés szükséges. Ezért a tenyésztési programokat mindig az európai színvonalhoz kell igazítani.

A tenyészállat bemutatón több kategóriában is bírálták a húsmarhákat. Kiválasztották az egyes fajtákon belül a fiatal, majd az idősebb állatok közül a legjobbakat, aztán az ivaron belüli rangsort is felállították, külön a bikáknál, külön az üszöknél, teheneknél, és végül a fajtának azt az egy állatát jelölték meg, amelyik az adott fajtából a legjobb, a fajtagyőztes lett. A típuson belül a bírák legfőbb szempontja az volt, hogy az állatok mennyire közelítik meg a fajtára jellemző értékeket. Az öt kategóriagyőztes húsmarhafajtát aztán ismét rangsorolták, és ezek alapján kiválasztották az összesített nagydíjas állatot, mely végül a blond d'aquitaine tehén lett. A győztes tehén az átmeneti típust képviseli a tenyésztői és a hízalók által preferált izmolttabb típus között. Nagyon jó medencével rendelkezik, a comb formája, lefutása, íveltsége, izmoltsága tették a tehén az első helyre a saját kategóriájában. A tehén törzse nagyon hosszú, ami azért fontos, mert az első osztályú húsrészek itt vannak.

Kerepesi Katalin

Az összesített nagydíjas blond d'aquitaine tehén

Sertések kalapács alatt

Nagy volt a kereslet a terminál kanok iránt

Immár hagyomány, hogy az Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napokon a kiállított sertések egy részét árverés során értékesítik. Így volt ez idén is, amikor április 20-án szép számmal gyűltek össze a gazdák, hogy licit során jó tenyészanyagra tegyenek szert. Az esemény sok oly látogatót is vonzott, akik a sertéságazatban még nem érdekeltek.

Az idei aukcióra jellemző volt, hogy a szervezők figyelembe vették a sertés-piacon az utóbbi hónapokban tapasztalt negatív tendenciákat is, s így mindenképp azt szeretnék volna elérni, hogy a kiállításon részt vevő állatok, melyeket tulajdonosaik értékesíteni kívántak, minél nagyobb százalékban keljenek el. Ezért már az első naptól kezdve lehetett vásárolni az árverést megelőző a bemutatott jószágokból. Minden várakozást felülmúlt az érdeklődés, melyet mi sem bizonyít jobban, hogy szombat koradélutánra már az állatok 60 százaléka új tulajdonosra lelt. Bár ekkorra is viszonylag szép számmal keltek el társak az aukcióra, már csak mérsékelt volt az érdeklődés a szűkebb kínálat miatt.

Árverező szaktekintélyek

Először három igen szép, kimagasló értékkel bíró nagy fehér kocasüldő került kalapács alá. Ahogyan az évek során megszoktuk, Csóka Lajos, az ISV Zrt. tenyésztési megbízottja részletesen és közérthetően ismertette az állatok nacionalitását, majd Székely Pál sertés-tenyésztési szaktekintély vezette le a licitálást. Jellemző volt a nagy fehérreknél a mérsékelt érdeklődés, mely arra vezethető leginkább vissza, hogy csütörtökön és pénteken, azaz az árverés előtti napokon ezek lelték gazdára legnagyobb számban. Pedig kiállítási áruk igencsak kedvező volt, hiszen egy jó 8–9 csecskű, nagy rájáú, tiszta ízű-

letű, szeptember 27-én világra jött kocasüldőt 60 ezer forintért már el lehetett volna vinni. A magyar lapályok némileg magasabb kiállítási áron szerepeltek, ennek ellenére egy 8–8 csecskel bíró, robosztus, igencsak ígéretes állat 65 ezer forintért azonnal elkelt.

Jellemző volt a kocasüldők áraira, hogy tavaly ezekért az árverésen legalább 10–30 százalékkal többet kellett fizetni. A 2015-ös hasonló árveréshez képest változás volt az is, hogy idén a tisztavérű kocasüldők után kerültek kalapács alá a tisztavérű kanok, s ezt követték az F1-es (terminál) példányok. A keresztezett kocasüldőkre nem mutatkozott vásárlói szándék, pedig árukat igencsak barátnak lehetett mondani. Így például egy jó csontozatú, díjnyertes nagy fehér X magyar lapály nyolc-nyolccsecskű, 660 g tömeggyarapodású süldő 65 ezer forintért is már gazdát cserélhetett. Sőt volt köztük olyan szép, „kompakt” kis disznó is, mely 9–9 csöccsel 60 ezer forintos kiállítási árral sem lelt új gazdára.

Merőben más volt a helyzet az F1-es kansüldők esetében. Itt egy pietrain X hamshire kansüldő, mely csak egy hajszálnyival maradt el a kiállítás győztesétől, hiszen ugyanannyi pontot kapott, mint az aranyérem birtokosa, 210 ezer forintos kiállítási árral indult, s végül 218 ezer forintnál állt meg a licit. A következő kansüldő, egy ducor X pietrain volt, mely feszes, vastag törzsével lenyűgözte a közönséget, s igen jól

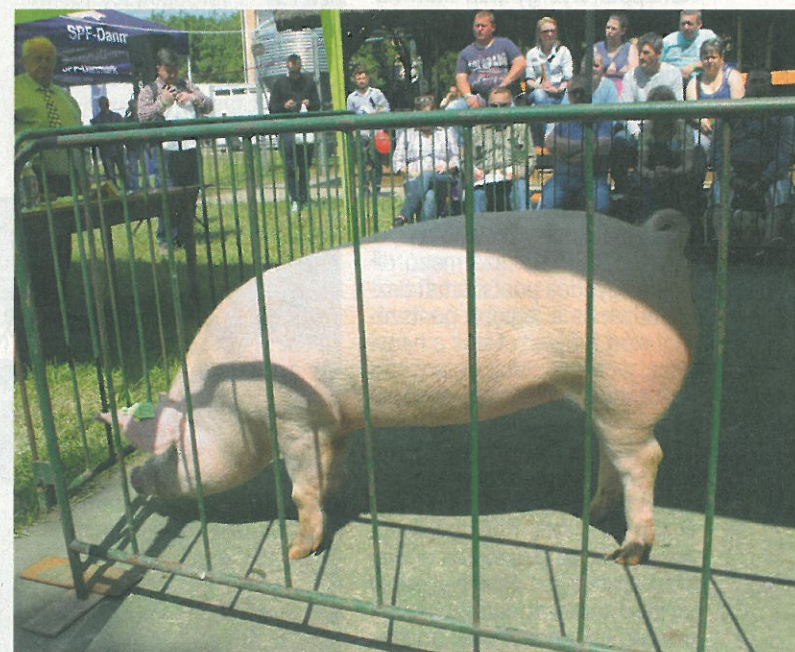
járt vele az, aki 210 ezer forintért új tulajdonosa lett. Az igazi izgalom azonban csak ezután következett: egy tenyészkoca 15 malacával került kalapács alá. A 140 ezer forintos kiállítási ár ezer forintként lassan felfelé kúszott, végül a 16 állatért 191 ezer forintot fizetett új gazdájuk.

kesíti hízóit, így az árban a jövőben jobban tudja majd érvényesíteni az állatok többletértékét. Ő maga főállásban foglalkozik sertéstartással, míg neje és sógora munkaidő után segítenek neki az állatok körüli teendőkben. Szerencséjük, hogy a takarmány jelentős részét meg tudják maguk termelni.

Az aukció során is igen nagy érdeklődés mutatkozott Fekete József sertései iránt, aki Szombathely mellett, Vasszécsény határában gazdálkodik. 120 kocás telepén magyar lapály, hamshire, pietrain, valamint

Vásárlók és eladók

Bár az utóbbi hetekben némileg emelkedtek a sertésfelvásárlási árak, mégsem olyan jók, mint egy évvel ezelőtt. Ezért is figye-

lemreméltó, hogy a gazdanapokon jelentős számban keltek el tenyészállatok. Az árverésen a legtöbb sertést Kis István, lajosmizsei őstermelő vásárolta, aki családi gazdaságában 30 kocát tart. A nehéz idők ellenére ő a minőség és a termelékenység javításában látja a kiutat. Szeretné állományát magas genetikai értékkel bíró, új egyedekkel bővíteni, ezért is érkezett Hódmezővásárhelyre. Úgy érzi, hogy az itt beszerzett állatokkal versenyképessége növekszik, s mivel közvetlenül vágóhídra érté-

duroc fajtát tart. Tavaly Kana-dából jelentős genetikai értékkel bíró tenyészanyagot importált, melynek hatására állománya még sikeresebbé, termelékenyebbé vált. 2010 óta rendszeres kiállítója az Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napoknak, ahol igen sok elismerésben részesült. Idén állatai két első és egy harmadik díj birtokosai lettek. Nem meglepő, hogy idén az Év Tenyésztője díjat is Fekete Józsefnek ítélték.

Dr. Tóth Zsigmond

XXXII. Juhásztalálkozó

A legeltetés haszna

Magyarország egyik legrégebbi állattenyésztési összefogása több mint három évtizedes múltat tekint vissza.

Az 1980-as évek közepétől, kezdetben a cserebökényi pusztán rendezték meg a Szent György-napi juhásztalálkozót a kihajtás védőszentjének neve napján.

Nemcsak a kihajtást ünnepelték ilyenkor, hanem minősítették is a bundában lévő állatokat. Később a juhásznapi beékelődött az Alföldi Állattenyésztési Napok rendezvényei közé.

Az idén miután a XXIII. Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napokat májusban rendezték meg, a juhásztalálkozóra csaknem egy hónappal György nap után került sor. Furcsa volt nyírottan látni a bemutatott állatokat és a nyírási bemutató is elmaradt. A színvonal, az érdeklődés azonban mit sem változott. Előny, hogy a ma már nemzetközi hírnévült rendezvényen méretet kap az ágazat. Bírálják, díjaznak a tenyésztőket. Az egy tenyésztőből származó díjazott egyedek pontszámát összeadják és a legtöbb pontszámot elért tenyésztés lesz a nagydíjas.

Az idén – csakúgy, mint tavaly – a juhtenyésztési nagydíjat Vad Andrea hódmezővásárhelyi tenyésztő nyerte el, de olyan nagy pontszámmal, hogy ő lett a XXIII. Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napok Állattenyésztési Nagydíjas is. Büszkén mutatja elsődíjas berrichonne du cher anyajuhok csoportját, és szintén elsődíjas ile de france kos csoportját. Több második és harmadik helyezést is elértek tenyésztőik és az ő ile de france anyajuh lett a kiállítás legszebb anyajuhja. Ennek a tenyésztőnek külön története van. Ő nyerte el a tavalyi OMÉK-on a legszebb növendékjerke címet. A télen hármass ikreket elletett, a róluk készült fotót a Kistermelők Lapja olvasói az idei 2. lapszámunkban láthatták.

A juhásztalálkozó ünnepélyes megnyitóján köszöntött mondott Horn Péter akadémiai

kus, a Magyar Juh- és Kecskenyésztő Szövetség elnöke. Hangsúlyozta, hogy a juhok a természet egyensúlyának fenntartásában komoly szerepet játszanak. A kérődzők lététől függ a gyepterület, a rovarvilág és a madárvilág egyensúlya. Csakis általuk őrizhető meg a biodiverzitás. „Ha nincs legelő állat a gyepon, az egész összeomlik, mint a kártyavár.”

A kiállítás nagydíját elnyert Vad Andrea első helyezett anyajuh csoportjával

Bátor Árpád a Juh Terméktanács elnöke köszöntőjében az ősz óta tartó kedvező időjárás előnyeiről beszélt. „Az idén eddig 15–20 százalékkal több bányát tudtunk leadni, mint a korábbi időszakban és a takarmányozási költségek is jelentősen csökkenthetők voltak.

Amit azonban az égiek adtak, azt a földiek elvették tőlünk, hiszen a bárányár soha nem látott mélypontra zuhant. Ezáltal olyan óriási veszteségei jelentkeztek a juhászoknak, hogy kérdésessé vált, tudják-e kezelni.” Az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) pályázatokkal pörül járt az ágazat. Mindenkit arra ösztönözték, hogy pályázzon, de a pályázatok elbírálása után kiderült csak kevés juhtartó nyert.

Az idén 120 éves a hódmezővásárhelyi agrárképzés. Ez ráirányítja a figyelmet az állattenyésztési ágazatok hagyományainak tiszteltére – mondta dr. Horváth József a Szegedi Tudományegyetem Mezőgazdaság-tudományi Kara (Hódmezővásárhely) dékánja. A juhászok a hagyomány őrzésében élnek. Azok tartják életben, akik ebben az ágazatban dolgoznak. „A jövőt tekintve a juhágazat fejlődése szempontjából meghatározó tényező lehet, hogy mennyire tud a magyar konyhák számára alapanyagot szolgáltatni, mennyire tud növekedni Magyarországon a juhfűs fogyasztása.”

Farkas Sándor a Magyar Állattenyésztők Szövetségének elnöke megnyitó beszédében emlékeztetett arra, hogy a juhászat már sokszor volt a csúcson és a völgyben is, de mindig talpra állt. Ezt az a kitartó munka, szorgalom, elszántság, elkötelezettség teszi lehetővé, ami a magyar juhászokra jellemző. Az alföldi állattenyésztési napok egyik fő attrakciója a juhásztalálkozó. Megmutatja, életben van, él és él, és fog a juhászat Magyarországon és egyik meghatározó ágazata lesz a magyar mezőgazdaságnak.

A megnyitót követően tenyésztő bemutatónak következett, a bográcsokban főtt a pörkölt, szakmai programok egész sora várta az érdeklődőket. Lapunk arra kérte Juhász Pált, az MJKSZ tenyésztési alelnökét, hogy értékelje a juhágazat helyzetét. Mint mondta: ebben az uniós költségvetési időszakban jelentős támogatáshoz jutottak a juhtenyésztők. A nőivarú juh és a de minimis támogatások összege szinte megduplázódott az előző időszakhoz képest.

„Most azonban óriási felháborodást vált ki a juhtartókban az AKG pályázatok igazságtalan és szakmaiatlan odaítélése. Az eddigi ismeretek alapján a nyertes növénytermesztők aránya túlsúlyban van a legelő állatot tartókkal szemben. Ez szakmailag indokolatlan, és politikailag is védhetetlen, mert a kormányzat minden fórumon meghirdette és a médiában kommunikálta, hogy kiemelt támogatást szán az állattenyésztésnek. Ezzel pontosan ellentétes cselekedet volt, ami az AKG pályázatok elbírálásánál történt. Csak reménykedni tudunk abban, hogy fellelhetők lesznek bizonyos keretek a hiba kijavítására.”

Sokkal kisebb jelentőségű és mértékű, de ugyancsak szakmai és érthetetlen döntés az, ami a juh- és kecskenyésztők és -tartók számára kiírt telepkorszerűsítési és beruházási célú pályázattal történt. „Szövetségünk a támogatás felső határát 15 millió forintban javasolta meghatározni. Ez a saját erővel együtt 30 millió forintot beruházási értéket jelentett volna állattartó telephelyenként. Ebben a kalapban nem egészen 4 milliárd forint van, tehát nem nagy összeg, de az ágazatunknak lehetőséget adott volna egy széleskörű korszerűsítésre. A támogatás felső határát azonban időközben megváltoztatták, 50 millió forintra, így akár 200 pályázó elviheti a teljes összeget. Ez megint csak érthetetlen döntés és a protekcionizmust sejteti.”

Gy. Gy.

A vadászható vad által okozott kár

Amikor a róka elviszi a pávát

vel a gépjárművezetőknek számolniuk kell a vad megjelenésével a lakott területeken kívül a közúton, de azért itt is tenékn megkülönböztetést aszerint, hogy az adott úton tábla jelezte-e a vad előfordulását, vagy sem. Az, hogy az adott káresemény oka ellenőrzési körön kívül esik-e, avagy sem, még számos jogvitában fog felmerülni.

A medve és a farkas esete

Egy másik kérdés, hogy ha a károkozás vadászterületen kívül történt, akkor hogyan, mi módon bizonyítható, hogy mely vadászatra jogosult területéről váltott ki a vad. Ha a károkozás helyszínéhez közel csak egy vadászatra jogosultnak van vadászterülete, akkor talán egyszerűbb a kérdés megválaszolása, de előfordulhat, hogy egy kárhelyszínhez két-három vadászatra jogosultnak is közel fekszik területe.

Az elmúlt években egyszerűen megjelent az ország-határhoz közeli területeken medve, és több alkalommal farkas is. Ezek például nem vadászható vadak, tehát az esetlegesen ezen állatok által okozott károkokra ez a szabály nem vonatkozik.

A Ptk. ehhez a speciális felelősségi alakzathoz hároméves elévülési időt rendel az általános ötéves elévülési időhöz képest, mintegy kompenzálja a vadászatra jogosultakat azért, mert a korábbi szabályozáshoz képest a vadászatra jogosultak felelősségi körét ez a szabály vitathatatlanul szélesebben húzta meg.

A Ptk. 2014-es hatályba lépése óta ennek a jogintézménynek még nem alakult ki bírói gyakorlata. Ha már lesz kellő számú jogeset, és lesznek kúriai eseti döntések is, akkor lesznek a károsultak és a vadászatra jogosultak abban a helyzetben, hogy kalkuláljanak a várható döntések tekintetében. De addig még eltelik pár év.

Dr. Cenner Tibor
cenner@cenner.hu

A 2014-ben hatályba lépett új Ptk. egy új kategóriát vezetett be, a vadászható vad által okozott kár fogalmát. Úgy véljük, ez a kárfelelősségi alakzat jelentős kihatással lesz az elkövetkező években a vadászatra jogosultak életére, működésére, valamint a gazdákra is, ezért tartjuk fontosnak megismertetését.

A Ptk. nem szól a vadgazdálkodási törvény által nevesített vadkárrol, amely a mező- és erdőgazdálkodásban a vadak által okozott kár megtérítését szabályozza. Ez tehát egy önálló, az előbbiektől eltérő kárfelelősségi alakzat.

A vad és a gépjármű „találkozása”

Nézzük először magát a jogszabályszöveget. A Ptk. 6:563.§-a szerint:

„(1) A vadászható állat által okozott kár megtérítéséért az a vadászatra jogosult tartozik felelősséggel, akinek a vadászterületen a károkozás történt. Ha a károkozás nem vadászterületen történt, a kárért az a vadász-

szatra jogosult tartozik felelősséggel, akinek a vadászterületen a vad kiváltott.

(2) A vadászatra jogosult mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt ellenőrzési körön kívül eső elháríthatatlan ok idézte elő.

(3) A kártérítési követelés három év alatt évül el.”

Milyen károkról van itt szó? Minden olyan kárrol, ami nem a mező- és erdőgazdálkodás körében következik be. Ennek az egyik legtipikusabb példája a vad és gépjármű „találkozása”, és az ebből eredő baleset a közúton, de megemlíthetjük akár azt is, amikor pl. a róka kedvtelésből tartott madarat, így akár pávát ragad el valamilyen módon az ember közvetlen környezetéből. Korábban